

**GUIA DE  
L'ESTUDIANT  
2011-2012**

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT I EL BENESTAR  
**GRAU EN TREBALL SOCIAL**

# ÍNDIX

PRESENTACIÓ . . . . .	1
FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT I EL BENESTAR . . . . .	2
Estructura . . . . .	2
Departaments . . . . .	2
Òrgans de govern . . . . .	2
CALENDARI ACADÈMIC . . . . .	4
ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS . . . . .	6
Objectius generals . . . . .	6
Metodologia . . . . .	6
Procés d'avaluació . . . . .	7
PLA D'ESTUDIS . . . . .	9
Ordenació temporal de l'ensenyament . . . . .	9
ASSIGNATURES DE PRIMER CURS . . . . .	12
Antropologia Social i Cultural . . . . .	12
Ciències Psicosocials Aplicades . . . . .	15
Comunicació i Treball Social . . . . .	17
Pedagogia i Treball Social . . . . .	19
Sociologia Aplicada al Treball Social . . . . .	21
Economia Aplicada al Treball Social . . . . .	24
Epistemologia del Treball Social . . . . .	27
Ètica en la Intervenció Social . . . . .	29
Introducció a la Política Social . . . . .	32
Psicologia Social . . . . .	35
ASSIGNATURES DE SEGON CURS . . . . .	37
Intervenció Grupal . . . . .	37
Metodologia d'Intervenció en Treball Social . . . . .	39
Polítiques Socials i Treball Social . . . . .	41
Treball Social i Subjecte Social . . . . .	42
Anglès per al Treball Social . . . . .	44
Dret i Ciutadania . . . . .	46
Mètodes i Tècniques d'Investigació Social I . . . . .	47
Salut Comunitària . . . . .	50
Serveis Socials . . . . .	51
Treball Social amb la Comunitat . . . . .	52
OPTATIVES . . . . .	53
Optativa I . . . . .	53
Optativa II . . . . .	54
Optativa III . . . . .	55
Optativa IV . . . . .	56
Optativa V . . . . .	57
Optativa VI . . . . .	58

## PRESENTACIÓ

La Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar es fonamenta en sis eixos bàsics de formació:

- Reconèixer la persona, sana o malalta, com un tot únic i dinàmic en constant interacció amb els altres i amb l'entorn.
- Incorporar un mètode científic de treball que guiï les intervencions i permeti avaluar-ne els resultats.
- Apreciar la comunicació i la relació assistencial com una eina indispensable de l'actuació professional, des d'una vessant educativa, d'ajuda i d'acompanyament.
- Promoure cures adequades per a recuperar o millorar la salut i la qualitat de vida de les persones.
- Adoptar una actitud ètica fonamentada en el respecte a la individualitat, la dignitat i l'autonomia de l'altre.
- Adoptar una actitud de compromís amb l'actualització constant dels propis coneixements d'acord amb els avenços científics i les necessitats emergents de la població.

El professorat promou aquests eixos formatius a través de la interacció a l'aula, les tutories individuals o grupals, la reflexió, l'anàlisi i la presa de decisions per tal que els estudiants assoleixin els coneixements, les habilitats i les actituds necessaris per a desenvolupar les seves competències professionals.

**Margarida Pla**

Degana

# FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT I EL BENESTAR

## Estructura

La Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar de la Universitat de Vic és una estructura d'ordenació, organització, gestió i coordinació d'ensenyaments conduents a l'obtenció de títols oficials de l'àmbit de Ciències de la Salut i Ciències Socials i Jurídiques.

Actualment s'imparteixem les següents titulacions homologades:

- Diplomatura de Nutrició Humana i Dietètica (en procés d'extinció)
- Grau en Infermeria
- Grau en Fisioteràpia
- Graua en Teràpia Ocupacional
- Grau en Nutrició Humana i Dietètica
- Grau en Treball Social
  
- Màster en Envel·liment Actiu: Bases per a una Atenció Integrada.
- Doctorat en Salut, Benestar i Qualitat de Vida

Les unitats bàsiques de docència i recerca són les Departaments, que agrupen el professorat en funció d'àrees de coneixement, d'estudi i recerca afins o compartides.

Al capdavant de cada Departament hi ha un professor o professora que exerceix les funcions de Director de departament.

Els òrgans de govern unipersonals de l'EUCS són: Degana, Cap d'Estudis, Coordinadors de Titulació, Directores de Departament i Responsables d'Àrees Funcionals.

Els òrgans col·legiats de govern de gestió, coordinació i participació de l'EUCS són: Consell de Direcció i Claustre de Centre.

## Departaments

Les unitats bàsiques de docència i de recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat en funció d'àrees de coneixement, estudi i recerca afins o compartides.

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix les funcions de director de Departament.

Els departaments de la Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar són:

- Salut i Alimentació Comunitàries. Directora: Ester Busquets
- Benestar i Participació Social. Directora: Teresa Lleopart
- Rehabilitació Física i Funcional. Directora: Laura Mascarella

## Òrgans de govern

El Consell de Direcció és l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

- Degana de la Facultat, que el presideix: Margarida Pla
- Cap d'Estudis: M. Pilar Turón
- Directora del Departament de Salut i Alimentació Comunitàries: Ester Busquets
- Directora del Departament de Benestar i Participació Social: Teresa Lleopart
- Directora del Departament de Rehabilitació Física i Funcional: Laura Mascarella

- Coordinadora de la titulació d'Infermeria: Eva Cirera
- Coordinador de la titulació de Fisioteràpia: Marc Vidal
- Coordinadora de la titulació de Teràpia Ocupacional: Laura Vidaña
- Coordinadora de la titulació de Nutrició Humana i Dietètica: Miriam Torres
- Coordinador de la titulació de Treball Social: Jordi Rustullet
- Delegada per a la Recerca i Coordinadora del Doctorat: Ester Goutan
- Coordinadora de Formació Continuada: Montserrat Lorenzo
- Coordinadora de Pràctiques: M. Carme Raurell
- Coordinadora Acadèmica de Relacions Internacionals i Mobilitat: M. Carme Crivillés

## CALENDARI ACADÈMIC

### Primer semestre

Docència:

- 1r curs: del 19 de setembre de 2011 (acollida) al 20 de gener de 2012. Es publicarà al campus virtual l'hora i el lloc de l'acollida.
- 2n curs: del 19 de setembre de 2011 al 20 de gener de 2012

Setmanes d'avaluació:

- 1r i 2n curs: del 23 de gener al 10 de febrer de 2012

### Segon semestre

Docència:

- 1r i 2n curs: del 13 de febrer a l'1 de juny de 2012

Setmanes d'avaluació:

- 1r i 2n curs: del 4 al 22 de juny de 2012

## **Calendari del centre:**

### Docència:

- Les 36 setmanes del curs acadèmic es distribuïran entre el 5 de setembre de 2011 i el 4 de juliol de 2012
- Les setmanes de docència es distribuïran entre el 5 de setembre de 2011 i el 9 de juny de 2012
- Els ensenyaments de Màster i de Formació Continuada podran allargar aquests períodes

### Vacances de Nadal:

- Del 24 de desembre de 2011 al 6 de gener de 2012, inclosos

### Vacances de Setmana Santa:

- Del 2 al 9 d'abril de 2012, inclosos

### Dies festius:

- Dimecres 12 d'octubre de 2011 - El Pilar
- Dissabte 29 d'octubre de 2011 - No lectiu
- Dilluns 31 d'octubre de 2011 - Pont
- Dimarts 1 de novembre de 2011 - Tots Sants
- Dimarts 6 de desembre de 2011 - La Constitució
- Dijous 8 de desembre de 2011 - La Puríssima
- Divendres 9 de desembre de 2011 - Pont
- Dissabte 10 de desembre de 2011 - No lectiu
- Dissabte 7 de gener de 2012 - No lectiu
- Dilluns 23 d'abril de 2012 - Sant Jordi
- Dimarts 1 de maig de 2012 - Festa del treball
- Dilluns 28 de maig de 2012 - Segona Pasqua (festa local pendent d'aprovació)
- Dijous 5 de juliol de 2012 - Festa Major (festa local)
- Divendres 7 de juliol de 2012 - Pont

Observació: Aquest calendari està supeditat a la publicació de les festes locals i autonòmiques

# ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS

## Objectius generals

El Grau en Treball Social té com a objectiu principal formar treballadors i treballadores socials orientats a la valoració i la intervenció en les complexes i múltiples interaccions entre el subjecte social i el seu entorn, amb capacitat per valorar i diagnosticar situacions socials, planificar, implementar i avaluar plans d'intervenció, serveis i polítiques socials. La finalitat és reforçar l'autonomia de les persones, grups o comunitats, promoure canvis i transformacions socials i incrementar el benestar, la justícia i la cohesió social. Desenvolupa capacitats per a la millora contínua de la qualitat, el treball cooperatiu interdisciplinari, la gestió i administració de programes i serveis, l'educació i defensa dels drets dels ciutadans, la docència i la investigació. Reforça, també, les competències dels estudiants sobre tres eixos fonamentals: la conceptualització del subjecte social com objecte d'estudi i d'intervenció, la pràctica basada en el model intervenció-acció-transformació i el treball cooperatiu, en xarxa, interdisciplinari i intersectorial.

## Metodologia

### Els crèdits ECTS

El crèdit ECTS (o crèdit europeu) és la unitat de mesura del treball de l'estudiant en una assignatura. Cada crèdit europeu equival a 25 hores que inclouen totes les activitats que realitza l'estudiant dins d'una determinada assignatura: assistència a classes, consulta a la biblioteca, pràctiques, treball de recerca, realització d'activitats, estudi i preparació d'exàmens, etc. Si una assignatura té 6 crèdits vol dir que es preveu que el treball de l'estudiant haurà de ser equivalent a 150 hores de dedicació a l'assignatura (6 x 25).

### Les competències

Quan parlem de competències ens referim a un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds aplicades al desenvolupament d'una professió. Així doncs, la introducció de competències en el currículum universitari ha de possibilitar que l'estudiant adquireixi un conjunt d'atributs personals, habilitats socials, de treball en equip, de motivació, de relacions personals, de coneixements, etc. que li permetin desenvolupar funcions socials i professionals en el propi context social i laboral.

Algunes d'aquestes competències són comunes a totes les professions d'un determinat nivell de qualificació. Per exemple, tenir la capacitat de resoldre problemes de forma creativa, o treballar en equip, són **competències generals o transversals** de pràcticament totes les professions. És de suposar que un estudiant universitari les adquirirà, incrementarà i consolidarà al llarg dels seus estudis, primer, i, després, en la seva vida professional.

Altres competències, en canvi són **específiques** de cada professió. Un fisioterapeuta, posem per cas, ha de dominar unes competències professionals molt diferents de les que ha de dominar un treballador social.

### L'organització del treball acadèmic

Les competències professionals plantegen l'ensenyament universitari més enllà de la consolidació dels continguts bàsics de referència per a la professió. Per tant, demana unes formes de treball complementàries a la transmissió de continguts i és per això que parlem de tres tipus de treball a l'aula o en els espais de la Universitat de Vic, que en el seu conjunt constitueixen les hores de contacte dels estudiants amb el professorat:

- Les **sessions de classe** s'entenen com a hores de classe que imparteix el professorat a tot el grup. Aquestes sessions inclouen les explicacions del professorat, les hores de realització d'exàmens, les conferències, les projeccions, etc. Es tracta de sessions centrades en algun o alguns continguts del programa.
- Les **sessions de treball dirigit** s'entenen com a hores d'activitat dels estudiants amb la presència del professorat (treball a l'aula d'ordinadors, correcció d'exercicis, activitats en grup a l'aula, col·loquis o debats, pràctiques de laboratori, seminaris en petit grup, etc. Aquestes sessions podran estar dirigides a



tot el grup, a un subgrup o a un equip de treball.

- Les **sessions de tutoria** són aquelles hores en què el professorat atén de forma individual o en petit grup els estudiants per conèixer el progrés que van realitzant en el treball personal de l'assignatura, orientar o dirigir els treballs individuals o grupals o per comentar els resultats de l'avaluació de les diferents activitats. La iniciativa de l'atenció tutorial pot partir del professorat o dels mateixos estudiants per plantejar dubtes sobre els treballs de l'assignatura, demanar orientacions sobre bibliografia o fonts de consulta, conèixer l'opinió del professorat sobre el propi rendiment acadèmic o aclarir dubtes sobre els continguts de l'assignatura. La tutoria és un element fonamental del procés d'aprenentatge de l'estudiant.

Dins el pla de treball d'una assignatura també s'hi preveuran les sessions dedicades al **treball personal dels estudiants** que són les hores destinades a l'estudi, a la realització d'exercicis, a la recerca d'informació, a la consulta a la biblioteca, a la lectura, a la redacció i realització de treballs individuals o en grup, a la preparació d'exàmens, etc.

### **El Pla de treball**

Aquesta nova forma de treballar demana la creació d'eines de planificació per a l'alumnat per tal que pugui organitzar i preveure la feina que ha de realitzar a les diferents assignatures. És per això que el Pla de treball esdevé un recurs important que possibilita la planificació del treball que ha de fer l'estudiant en un període de temps limitat.

El Pla de treball és el document que ha de reflectir la concreció dels objectius, continguts, metodologia i avaluació de l'assignatura dins l'espai temporal del semestre o del curs. Es tracta d'un document que planifica temporalment les activitats concretes de l'assignatura de forma coherent amb els elements indicats anteriorment.

El Pla de treball és l'instrument que serveix de guia per planificar els continguts i les activitats de les sessions de classe, les sessions de treball dirigit i les sessions de tutoria i consulta. En el Pla de treball s'hi concretaran i planificaran els treballs individuals i de grup i les activitats de treball personal de consulta, recerca i estudi que caldrà realitzar en el marc de l'assignatura.

El Pla de treball s'ha de centrar bàsicament en el treball de l'estudiant i ha d'orientar-lo perquè planifiqui la seva activitat d'estudi encaminada a l'assoliment dels objectius de l'assignatura i a l'adquisició de les competències establertes.

L'organització del pla de treball pot obeir a criteris de distribució temporal (quinzenal, mensual, semestral, etc.) o bé pot organitzar-se seguint els blocs temàtics del programa de l'assignatura (o sigui, establint un pla de treball per a cada tema o bloc de temes del programa).

### **Procés d'avaluació**

Segons la normativa de la Universitat de Vic, els ensenyaments oficials de grau s'avaluaran de manera continuada i hi haurà una única convocatòria oficial per matrícula. Per obtenir els crèdits d'una matèria o assignatura s'hauran d'haver superat les proves d'avaluació establertes en la programació corresponent.

L'avaluació de les competències que l'estudiant ha d'assolir en cada assignatura requereix que el procés d'avaluació no es redueixi a un únic examen final. Per tant, s'utilitzaran diferents instruments per poder garantir una avaluació continuada i més global que tingui en compte el treball que s'ha realitzat per assolir els diferents tipus de competències. És per aquesta raó que parlem de dos tipus d'avaluació amb el mateix nivell d'importància:

- **Avaluació de procés:** Seguiment del treball individualitzat per avaluar el procés d'aprenentatge realitzat durant el curs. Aquest seguiment es pot fer amb les tutories individuals o grupals, el lliurament de treballs de cada tema i la seva posterior correcció, amb el procés d'organització i assoliment que segueixen els membres d'un equip de forma individual i col·lectiva per realitzar els treballs de grup, etc. L'avaluació del procés es farà a partir d'activitats que es realitzaran de forma dirigida o s'orientaran a la

classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Alguns exemples serien: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); participació en debats col·lectius, visites, assistència a conferències, etc. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del semestre.

- **Avaluació de resultats:** Correcció dels resultats de l'aprenentatge de l'estudiant. Aquests resultats poden ser de diferents tipus: treballs en grup de forma oral i escrita, exercicis de classe realitzats individualment o en petit grup, reflexions i anàlisis individuals en les quals s'estableixen relacions de diferents fonts d'informació més enllà dels continguts explicats pel professorat a les sessions de classe, redacció de treballs individuals, exposicions orals, realització d'exàmens parcials o finals, etc.

Les darreres setmanes del semestre estaran dedicades a la realització de proves i activitats d'avaluació.

Els estudiants que no superin l'avaluació hauran de matricular i repetir l'assignatura el proper curs.

## PLA D'ESTUDIS

Tipus de matèria	Crèdits
Formació Bàsica	60
Obligatòria	117
Optativa	18
Treball de Fi de Grau	9
Pràctiques Externes	36
Total	240

---

### Ordenació temporal de l'ensenyament

#### PRIMER CURS

##### Primer semestre

	Crèdits	Tipus
Antropologia Social i Cultural	6,0	Formació Bàsica
Ciències Psicosocials Aplicades	6,0	Formació Bàsica
Comunicació i Treball Social	6,0	Formació Bàsica
Pedagogia i Treball Social	6,0	Formació Bàsica
Sociologia Aplicada al Treball Social	6,0	Formació Bàsica

##### Segon semestre

	Crèdits	Tipus
Economia Aplicada al Treball Social	6,0	Formació Bàsica
Epistemologia del Treball Social	6,0	Obligatòria
Ètica en la Intervenció Social	6,0	Formació Bàsica
Introducció a la Política Social	6,0	Formació Bàsica
Psicologia Social	6,0	Formació Bàsica

## SEGON CURS

### Primer semestre

	<b>Crèdits</b>	<b>Tipus</b>
Intervenció Grupal	6,0	Obligatòria
Metodologia d'Intervenció en Treball Social	6,0	Obligatòria
Polítiques Socials i Treball Social	6,0	Obligatòria
Treball Social i Subjecte Social	6,0	Obligatòria

### Segon semestre

	<b>Crèdits</b>	<b>Tipus</b>
Anglès per al Treball Social	6,0	Formació Bàsica
Dret i Ciutadania	9,0	Obligatòria
Mètodes i Tècniques d'Investigació Social I	6,0	Obligatòria
Salut Comunitària	3,0	Obligatòria
Serveis Socials	6,0	Obligatòria
Treball Social amb la Comunitat	6,0	Obligatòria

## TERCER CURS

### Primer semestre

	<b>Crèdits</b>	<b>Tipus</b>
Diversitat Cultural i Treball Social	6,0	Obligatòria
Mediació de Conflictes	3,0	Obligatòria
Mètodes i Tècniques d'Investigació Social II	6,0	Obligatòria
Treball Social en l'Àmbit de la Salut	6,0	Obligatòria
Treball Social en L'Àmbit Educatiu	6,0	Obligatòria
Treball Social i Exclusió Social	3,0	Obligatòria

### Segon semestre

	<b>Crèdits</b>	<b>Tipus</b>
Disseny i Avaluació de Programes Socials	3,0	Obligatòria
Pràcticum I	12,0	Pràctiques Externes
Sociologia del Treball	3,0	Obligatòria
Treball Social en l'Àmbit de la Justícia	6,0	Obligatòria
Treball Social i Atenció Integrada	6,0	Obligatòria

## QUART CURS

### Primer semestre

	<b>Crèdits</b>	<b>Tipus</b>
Gestió i Administració d'Organitzacions Socials	6,0	Obligatòria
Optatives	9,0	Optativa
Pràcticum II	12,0	Pràctiques Externes
Treball de Fi de Grau I	3,0	Treball de Fi de Grau

### Segon semestre

	<b>Crèdits</b>	<b>Tipus</b>
Optatives	9,0	Optativa
Pràcticum III	12,0	Pràctiques Externes
Treball de Fi de Grau II	6,0	Treball de Fi de Grau
Treball Social en l'Àmbit de l'Urbanisme i la Vivenda	3,0	Obligatòria

## OPTATIVITAT

### Optatives

	<b>Crèdits</b>
Optativa I	3,0
Optativa II	3,0
Optativa III	3,0
Optativa IV	3,0
Optativa V	3,0
Optativa VI	3,0

# ASSIGNATURES DE PRIMER CURS

## Antropologia Social i Cultural

Crèdits: 6.00

Primer semestre

### OBJECTIUS:

L'assignatura, és una introducció bàsica a l'antropologia social i cultural. Les aplicacions a l'àmbit del treball social requereixen un coneixement previ de les nocions fonamentals de la disciplina. És necessari poder fer un ús profitós de les fonts antropològiques, tant durant els estudis com després. L'assignatura s'aproximarà a realitats que formen part dels camps d'interès dels futurs professionals de Treball Social i la finalitat és aplicar la reflexió antropològica, l'anàlisi i interpretació dels fenòmens socioculturals, especialment en un context de ciutadania i pluralitat.

El principal objectiu de l'assignatura consisteix en desenvolupar la capacitat d'aplicar els conceptes a la realitat, relacionant-los entre si i amb els elements que dins un context és necessari un coneixement reflexiu.

### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonals.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

### CONTINGUTS:

Mòdul 1

1. Què és l'antropologia social i cultural?
2. Els seus objectes d'estudi i les seves relacions amb altres disciplines socials
3. Característiques de l'antropologia social i cultural i la relació entre les dues
4. Antropologia, etnologia, etnografia
5. Alteritat: Punt de vista ÈTIC i Punt de vista ÈMIC
6. Mètodes i tècniques d'investigació

## Mòdul 2

1. El concepte de cultura en un sentit ampli
2. La cultura: les seves definicions i debats
3. Els mals usos del concepte antropològic de cultura
4. El concepte d'entramat sociocultural
5. Les cultures dinàmiques
6. El relativisme cultural i els seus límits
7. Concepte de cultures hegemòniques i cultures subalternes

## Mòdul 3

1. Família i Parentiu
2. Diferents Sistemes de Parentiu
3. Conceptes de Monogàmia i Poligàmia,
4. Diversitat de famílies i desigualtats socials
5. Conceptes de grups i conceptes d'exclusió social
6. Els fets socials discriminatoris
7. Les accions i gestió dels processos socials en l'àmbit del Treball Social
8. La dimensió dels efectes globalitzadors

## Mòdul 4

1. Conceptes simbòlics
2. L'organització i visió simbòlica del món
3. Les representacions del món: creences, cosmovisions, ideologies
4. Els usos de les creences: ciència i creença
5. Les religions i els mites
6. El significat de ritual i processos rituals en les cultures

## Mòdul 5

1. Identitat
2. Les identitats com a construccions socioculturals
3. Concepte d'Ètnia
4. Etnicitat i relacions ètniques
5. Concepcions essencialistes i processos d'antiaeris
6. Diferència/Identificació
7. Processos migratoris
8. Fluxos migratoris i Globalització

## Mòdul 6

1. Les xarxes de suport social a la població
2. Les relacions actuals dins la societat
3. Els grups i la convivència de diferents cultures
4. Societats Pluriculturals
5. El concepte de transnacionalisme i fronteres
6. La ciutadania, els canvis i la participació social dels grups

## AVALUACIÓ:

- Avaluació bibliografia, fitxes de lectura, treball pràctic: 10% de la nota final de l'assignatura
- Avaluació Seminaris participatius: 15% de la nota final de l'assignatura
- Avaluació Treball Cooperatiu: 10% de la nota final de l'assignatura
- Avaluació, a mig semestre, de continguts: 30% de la nota final de l'assignatura
- Avaluació a final de semestre: 35% de la nota final de l'assignatura

## BIBLIOGRAFIA:

- Augé, M. (1996) *El sentido de los otros*. Barcelona: Paidós.
- Appadurai, A. (1996) *Modernity at large. Cultural dimensions of globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Geertz, C. (1992) *La interpretación de las culturas*. Barcelona: Gedisa. (Capítol 4)
- Lévi-Strauss, C. (1968) *Antropología estructural*. "La eficacia simbólica", Barcelona: Altaya, pp. 168-185.
- Menéndez, E. (1994) "La enfermedad y la curación. ¿Qué es medicina tradicional?", *Alteridades*, 4 (7) pp. 71-83.
- Mallart i Guimerà (1992) *La intervención comunitaria*. Buenos Aires: Ed. Espacio

Algunes de les lectures poden canviar si hi ha novetats d'interès actualitzades. Les lectures que es treballaran en subgrups, prèviament llegides per l'alumne, són de caràcter obligatori per tal de fer un aprenentatge i elaborar una base teòrica de dades bibliogràfiques.



## **Ciències Psicosocials Aplicades**

Crèdits: 6.00

Primer semestre

### **OBJECTIUS:**

Aquesta assignatura s'inscriu dins de la matèria Psicologia i es preveu com una introducció a la Psicologia Social, assignatura del segon semestre.

- Els objectiu durant aquest semestre són:
- Donar eines per a la comprensió dels fonaments dels diversos corrents teòrics dins de la psicologia com a disciplina i la importància que té el seu coneixement dins de l'àmbit del Treball Social.
- Introduir els conceptes i teories més properes al treball social sobre el desenvolupament psicosocial.
- Introduir l'articulació entre la realitat psíquica i la realitat social.
- Proporcionar eines per a la comprensió de les relacions i interaccions socials.
- Donar eines per reconèixer els efectes de les pèrdues i el dol normal i patològic.

### **COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:**

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.

### **COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:**

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

### **CONTINGUTS:**

1. La psicologia i el treball social
  1. Introducció a la psicologia. El seu objecte d'estudi i el seu àmbit d'aplicació
  2. Les diferents orientacions teòriques
  3. Psicologia i treball social: Importància del subjecte com a ésser social
2. L'home com a ésser social
  1. Psicologia individual envers psicologia social.
  2. L'ordre biològic i l'ordre simbòlic
  3. La psicoanàlisi i la construcció del subjecte social
3. La realitat psíquica i la realitat social
  1. La realitat psíquica: percepció i representació
  2. Historia i biografia.
  3. La realitat psíquica és la realitat social
4. Normalitat i patologia

1. La norma i la normalitat
2. La noció de conflicte i de crisi: infantesa, adolescència, edat adulta i vellesa
3. El normal i el patològic
5. El dol
  1. Dol normal i dol patològic
  2. Dol i melanconia

## **AVALUACIÓ:**

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.

Els resultats del procés d'ensenyament-aprenentatge es valorarà mitjançant les següents proves d'avaluació: a) prova escrita, b) exercicis pràctics, c) treballs individuals o en grup.

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes (assistència, participació activa, exercicis pràctics, treballs individuals o grupals) tindrà una ponderació del 50% de la qualificació final de la assignatura, i l'avaluació final, mitjançant una prova escrita, tindrà una ponderació del 50% de la qualificació final de l'assignatura.

## **BIBLIOGRAFIA:**

- Manfred, Pop *Los conceptos fundamentales de la psicología*. [versió d'Alfredo Guera Miralles] Barcelona: Herder, 1980.
- Carlson, N.R. *Fisiología de la conducta*. Barcelona: Ariel, 1996.
- Canguilhem, G. *Lo normal y lo patológico*. Mèxic: Siglo XXI, 1971.
- Keller, F.S. *La definición de psicología*. Mèxic: Trillas, 1975.
- Freud, S. *Psicoanálisis aplicado y técnica psicoanalítica*. Madrid: Alianza, 2004.
- Freud, S. *Sexualidad infantil y neurosis*. Madrid: Alianza, 2004.

Al començament del curs l'alumne disposarà d'un dossier de l'assignatura i es donaran las referències bibliogràfiques completes.

## **Comunicació i Treball Social**

Crèdits: 6.00

Primer semestre

### **OBJECTIUS:**

Són objectius daquesta assignatura:

- El coneixement dels elements teòrics per la interpretació del paper de la comunicació en la construcció de les realitats personals, interpersonal i col·lectives.
- La comprensió dels diversos elements en joc en els processos comunicatius i identificació del propi estil comunicatiu i el del altre/s
- El coneixement i utilització de les eines per la informació i documentació amb correcció estilística i contextual

### **COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:**

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonal.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

### **COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:**

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Ser capaç d'exercitar la pràctica mitjançant l'ús d'estratègies que facilitin la prevenció del malestar generat per aquesta.

### **CONTINGUTS:**

- 1. Introducció als fonaments de la comunicació**
  1. Comunicació i Treball Social
  2. Comunicació i informació: història i actualitat
  3. Teories de la comunicació
- 2. Gestió de la informació**
  1. Fonts d'informació i recerca
  2. Validesa de la informació
  3. Referència de les fonts d'informació
- 3. Comunicació i context**
  1. Eficàcia comunicativa. Concepte i funció del context
  2. Atributs lingüístiques i extralingüístics del context
  3. Variables contextuals: l'espai, el temps, el cos, societat i cultura
  4. Situacions comunicatives i pràctica del treball social.
- 4. La conversa i l'entrevista**
  1. L'entrevista amb l'altre

2. El malentès en la comunicació.
  3. Escolta i la gestió del malestar de l'entrevistador. Lenunciat i lenunciació
  4. La conversa vs l'entrevista
  5. La funció de l'entrevista
  6. Tipus d'entrevistes
- 5. Els registres i les modalitats comunicatives**
1. El registre formal. Concepte i implicacions en la pràctica professional.
  2. Producció i expressió oral. Elements per l'organització i presentació del discurs. Llargament
  3. Producció i expressió escrita. Elements per l'organització i presentació de treballs i informes tècnics.
- 6. La transmissió de la informació i la documentació**
1. Transmissió de la informació. Finalitat i importància
  2. Aspectes ètics i legals de la transmissió de la informació
  3. La comunicació interdisciplinària. Transmissió d'informació dins de quips de treball i les organitzacions
  4. Els informes tècnics en treball social. Concepte, finalitat, tipus

## **AVALUACIÓ:**

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.

Els resultats del procés d'ensenyament-aprenentatge es valoraran mitjançant les següents proves d'avaluació: a) prova escrita, b) exercicis pràctics, c) treballs individuals o en grup, d) presentacions orals

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i tindrà una ponderació del 70% de la qualificació final de l'assignatura, mentre que l'avaluació final, mitjançant una prova escrita tindrà una ponderació del 30% de la qualificació final de l'assignatura.

## **BIBLIOGRAFIA:**

- McLuhan, Marshall, 1987 *El medio es el mensaje* Paidós Barcelona
- Castells, M 2001 *La era de la información. Economía Sociedad y Cultura* Alianza Editorial Madrid
- Saussure, F 1969 *Curso de lingüística general* Editorial Losada Buenos Aires
- Rosell, T. 1987 *L'entrevista en el treball social*. Editorial Llar del Llibre. Barcelona
- Salszberger-Wittenberg, I. 1980 *La relación asistencial*. Amorrortu editores. Buenos Aires
- Kadushin, A. 1983 *The social work interview* Columbia University Press New York
- Thevithick, P. 2006 *Habilidades de comunicación en intervención social: manual práctico* Narcea Madrid
- Howe, D. 1999 *Dando sentido a la práctica. Una introducción a la teoría del trabajo social*. Ed. Maristán. Granada

Al començament de cada unitat temàtica l'alumne disposarà de les referències bibliogràfiques completes.

## **Pedagogia i Treball Social**

Crèdits: 6.00

Primer semestre

### **OBJECTIUS:**

Al llarg d'aquesta assignatura es realitzarà un recorregut per els principals continguts teòrics, metodològics i tècnics de la Pedagogia social aplicats al treball social

Son objectius fonamentals:

- Donar eines per comprendre els principis fonamentals de la Pedagogia Social.
- Reconèixer l'aportació teòrica de la pedagogia social en la millora de la pràctica professional del treball social.
- Establir una relació i anàlisi crític entre ideologia i educació.
- Donar eines per analitzar les tècniques socioeducatives d'utilitat pel treballador social.

### **COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:**

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonals.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

### **COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:**

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

### **CONTINGUTS:**

1. Conceptualització de la Pedagogia Social.
  1. Antecedents històrics i principis fonamentals.
  2. Revisió dels principals referents teòrics de les ciències socials.
  3. Diferències amb altres disciplines.
  4. Principals aportis al Treball Social.
2. Ideologia i Educació.
  1. Pedagogia crítica i la seva articulació amb el Treball Social.
  2. Currículum ocult i reproducció sociocultural.
  3. Educació Popular.
  4. Educació Social.
3. Pedagogia Social aplicada al Treball Social.
  1. Introducció a les Tècniques d'Intervenció Socioeducativa.

## 2. Introducció a les Tècniques d'Animació Sociocultural

### AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'un treball final de l'assignatura.

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes (assistència, participació activa, exercicis pràctics, treballs individuals o grupals, tindrà una ponderació del 70% de la qualificació final de l'assignatura, mentre que l'avaluació final, mitjançant el treball final de l'assignatura, tindrà una ponderació del 30% de la qualificació final de l'assignatura.

### BIBLIOGRAFIA:

- Quintana, J.M. (1997) *Pedagogía Social*. Madrid: Dykinson.
- Petrus, A. (1997) *Pedagogía Social*. Barcelona: Ariel.
- Pérez Serrano, G. (2004) *Pedagogía Social y Educación Social. Construcción científica e intervención práctica*. Edit. Narcea.
- Feroso, P. (1994) *Pedagogía Social. Fundamentación Científica*. Barcelona: Herder.
- Riera Romani, J. (1998) *Concepto, formación y profesionalización de: el educador social, el trabajador social, y el pedagogo social. Un enfoque interdisciplinar*. Edit. Nau Llibres.
- *Revista Iberoamericana de Pedagogía Social* (diversos articles)
- Reguera Martínez, R. (2002) *Cachorros de nadie*. Edit. Popular.
- Apple, M. (1986) *Ideología y Currículum*.
- Bernstein, B. (1990) *La construcción social del discurso pedagógico*. El Griot.
- Freire, P. (1987) *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo Editorial.
- —. (1992) *La Pedagogía del oprimido*. Siglo XXI.
- Bunge, M. (1997) *La ciencia, su método y su filosofía*. Buenos Aires. Sudamericana
- Colom, A.J. (1991) *Modelos de intervención Socioeducativa*. Madrid: Narcea.
- Pérez-Campero, M.P. (1991). *Cómo detectar las necesidades de intervención socioeducativas*. Madrid: Narcea.

## Sociologia Aplicada al Treball Social

Crèdits: 6.00

Primer semestre

### OBJECTIUS:

L'objectiu general de l'assignatura és oferir a l'alumnat de treball social una aproximació a la disciplina i la seva mirada sobre la realitat social. La introducció als conceptes bàsics, fonaments, autors, corrents i aportacions de la sociologia ha de permetre que el futur treballador/a social estigui capacitada/ada per observar, analitzar i interpretar les característiques de l'estructura social, així com els processos de canvi i desigualtat en les societats contemporànies.

Aquest objectiu general s'estructura en tres objectius específics:

1. En primer lloc, es proposa conèixer les aportacions de la mirada sociològica com a forma de coneixement sobre la societat.
2. En segon lloc, es pretén fer un abordatge conceptual i descriptiu sobre els grans eixos de desigualtat a les nostres societats.
3. Finalment, es proposa fer un recorregut històric i dinàmic que faciliti la comprensió del trànsit cap a una societat post-industrial i les noves formes d'inclusió i exclusió social associades a ella.

### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.

### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

### CONTINGUTS:

#### *Bloc I: La perspectiva sociològica*

Aproximació a la sociologia com a forma de coneixement sobre la societat .

1. Sentit comú i sociologia: del problema social al problema sociològic. Mètode científic i perspectiva crítica. El diàleg amb altres formes de coneixement: relativització i parcialitat
2. El subjecte social: individu i societat. Socialització i agents socialitzadors. Institucionalització, institucions i control social.

## *Bloc II: Estructura social*

Abordatge conceptual i descriptiu sobre els grans eixos estructurals que generen desigualtat i exclusió a les nostres societats.

1. Grans trets de l'evolució demogràfica a Espanya i Catalunya. Creixement natural i migratori. Mortalitat i natalitat. Estructura d'edats. Llars i famílies. Nivell d'instrucció, activitat i ocupació. Perspectives de població i activitat
2. La desigualtat a través de la classe social, el gènere, l'origen ètnic i l'edat.. Aportacions teòriques des de la sociologia. Anàlisi i interpretació d'indicadors de desigualtat. Una mirada qualitativa a la desigualta.

## *Bloc III: Canvi social*

Recorregut dinàmic i històric dels grans canvis sociodemogràfics i històrics que expliquen el pas d'una societat preindustrial a una societat industrial o moderna, així com el trànsit cap a una societat postindustrial o segona modernitat.

1. De la societat preindustrial a la societat industrial. Les aportacions dels clàssics de la sociologia. Conflicte de classes i alienació: Marx. Tradició i racionalitat: Weber. Solidaritat mecànica vs. solidaritat orgànica. Anomia: Durkheim. Comunitat vs. associació: Tönnies
2. De la societat industrial a la societat postindustrial. Les aportacions de la sociologia contemporània. El procés d'individualització. 'Segona modernitat', 'societat de risc', 'modernitat líquida'... Ciència, tecnologia i globalització.

Aquest programa marca les pautes teòriques i metodològiques bàsiques d'organització de l'assignatura. Tanmateix, en funció de l'evolució del curs i de la implicació de l'alumnat, es pretén treballar des de la flexibilitat. L'objectiu principal és que l'alumne se senti motivat en el treball, tant individual com col·lectiu, sigui capaç de comprendre el per què necessita els fonaments que li aporta la sociologia en la seva futura tasca com a treballar/a social, i mostri competència per aplicar-los.

## **AVALUACIÓ:**

El sistema d'avaluació de l'assignatura consistirà en l'**avaluació continuada** de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.

Els resultats del procés ensenyament-aprenentatge es valoraran mitjançant les següents proves d'avaluació:

- a) prova escrita final (individual)
- b) exercicis pràctics al llarg del quadrimestre (individuals i col·lectius)
- c) treball cooperatiu.

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes (assistència, participació activa, exercicis pràctics, treballs grupals) tindrà una ponderació del 45% de la qualificació final de l'assignatura. La prova escrita tindrà una ponderació del 45%, i el treball cooperatiu tindrà un 10% de la qualificació final de l'assignatura.

Les competències avaluables (generals i específiques) són les indicades a l'inici d'aquest document. Tanmateix, en el treball cooperatiu es desglosaran i avaluaran de manera específica les competències generals G01, G03, G05 i les competències específiques E26 i E28.



## BIBLIOGRAFIA:

### Fonts bibliogràfiques organitzades per blocs:

#### *Bloc I: La perspectiva sociològica*

- Cardús, S. (coord.) *La mirada del sociòleg. Què és, què fa, què diu la sociologia*. Barcelona: UOC. Cap. 1\*, 2\*, 3\* i 6.
- Macionis, J.; Plummer, K. (2005), *Sociología*, Madrid: Pearson. Cap. 1 i 16.
- Berger, P. *Invitació a la sociologia*, Barcelona: Herder. Cap. 1 i 2.
- Mead, G.H. (1968) *Mente, persona y sociedad*. Barcelona: Paidós.
- Mills, C. Wright (1992) *La imaginació sociològica*, Barcelona: Herder. Cap. 8.
- Foucault, M.: (1990) *Vigilar y castigar*, Madrid: S. XXI.
- Weber, M.: (1977) *Economía y sociedad*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Goffmann, E. (1963) *Estigma. La identidad deteriorada*, Buenos Aires: Amorrortu. Cap. 1.

#### *Bloc II: Estructura social*

- Miguelez, F. et al (1996), *Desigualtat i canvi*. Barcelona: Biblioteca Universitària, Barcelona: Proa (UAB). Cap. 1\*, 2\*, 5\* i 6
- Macionis, J. i Plummer, K. (2005), *Sociología*, Madrid: Pearson. Cap. 8, 9, 10, 11, 12, 13.
- Blanes, A.; Gil, F.; Pérez Díaz, J. (1996) *Población y actividad en España: evolución y perspectivas*. Barcelona: Servei Estudis La Caixa.
- *Informe de la Inclusió Social a Espanya*. Obra social Caixa Catalunya. 2008 i 2009.
- Murillo, S. (1999) "La perspectiva de Género en la práctica profesional del Trabajo Social" a *Servicios Sociales y Política Social*, Madrid: Revista de Trabajo Social.
- Pérez Díaz et al. (2008) "La gent gran a Catalunya" a *Condicions de vida i desigualtats a Catalunya*. Barcelona: Mediterrània.
- Parella, S. (coord.) (2008) "Immigració, ciutadania i els reptes de la inclusió social". *Nous Horitzons* 190.
- Sánchez, C.; Vall-Ilosera, L. (2008) "Gènere i conciliació de la vida personal, laboral i familiar" a *Condicions de vida i desigualtats a Catalunya*. Barcelona: Mediterrània.
- Tejero, E.; Torradella, L (2000) *Vides al descobert. Els mons viscuts del fenomen sense sostre*. Barcelona: Mediterrània.
- Torradella, L.; Tejero, E. (2002) *Mujeres y lucha cotidiana por el bienestar*. Barcelona: Icaria.
- Torradella, L.; Tejero, E. (2005) *Pioneres i pioners. Trajectòries biogràfiques de fills i filles de famílies immigrades*. Barcelona: Mediterrània.

#### *Bloc III: Canvi social*

- Macionis, J.; Plummer, K. (2005), *Sociología*, Madrid: Pearson. Cap. 4\* i 25\*
- Bauman, Z. (2001) *Globalització. Les conseqüències humanes*, Barcelona: Pòrtic. Pròleg a l'edició catalana\*
- Giddens, A. (1992) *El capitalismo y la moderna teoría social*. Barcelona: Labor.
- Beck, U. (1998) *La sociedad del riesgo*. Barcelona: Paidós.

\* Lectures obligatòries

## Economia Aplicada al Treball Social

Crèdits: 6.00

Segon semestre

### OBJECTIUS:

L'assignatura pretén introduir l'alumnat en el coneixement de l'economia amb l'objectiu que puguin comprendre el funcionament del sistema econòmic i el comportament dels agents que hi intervenen. L'assignació de recursos a través del mercat, les seves conseqüències en la distribució de la renda i el paper del sector públic per corregir-ne les desigualtats per mitjà de les polítiques econòmiques i socials, sense descuidar el paper del tercer sector en aquesta tasca, és un altre dels objectius de l'assignatura. També vol dotar l'alumne dels instruments bàsics per a l'avaluació econòmica de projectes.

### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.

### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.

### CONTINGUTS:

1. Introducció a l'economia
  1. L'economia com a ciència. Objecte i mètode
  2. Les principals escoles de pensament econòmic
  3. El problema econòmic fonamental
  4. Els sistemes econòmics
2. El mercat i l'assignació de recursos <!-- /\* Font Definitions \*/ @font-face {font-family:Arial; panose-1:2 11 6 4 2 2 2 2 4; mso-font-charset:0; mso-generic-font-family:auto; mso-font-pitch:variable; mso-font-signature:3 0 0 0 1 0;} @font-face {font-family:Times; panose-1:2 0 5 0 0 0 0 0 0; mso-font-charset:0; mso-generic-font-family:auto; mso-font-pitch:variable; mso-font-signature:3 0 0 0 1 0;} @font-face {font-family:Cambria; panose-1:2 4 5 3 5 4 6 3 2 4; mso-font-charset:0; mso-generic-font-family:auto; mso-font-pitch:variable; mso-font-signature:3 0 0 0 1 0;} /\* Style Definitions \*/ p.MsoNormal, li.MsoNormal, div.MsoNormal {mso-style-parent:""; margin:0cm; margin-bottom:.0001pt; mso-pagination:widow-orphan; font-size:12.0pt; font-family:"Times New Roman"; mso-ascii-font-family:Arial; mso-fareast-font-family:Cambria; mso-fareast-theme-font:minor-latin; mso-hansi-font-family:Arial; mso-bidi-font-family:"Times New Roman"; mso-bidi-theme-font:minor-bidi; mso-ansi-language:CA; mso-fareast-language:EN-US;} @page Section1 {size:612.0pt 792.0pt; margin:70.85pt 3.0cm 70.85pt 3.0cm; mso-header-margin:36.0pt; mso-footer-margin:36.0pt; mso-paper-source:0;} div.Section1 {page:Section1;} /\* List Definitions \*/ @list l0 {mso-list-id:1802725626; mso-list-template-ids:533470814;} ol {margin-bottom:0cm;} ul {margin-bottom:0cm;} l mer
  1. Oferta, demanda i equilibri de mercat
  2. L'elasticitat de la demanda i de l'oferta
  3. Concepte d'utilitat i equilibri del consumidor

4. Producció, costos i equilibri de l'empresa
3. Estructures de mercat i d'eficiència
  1. El model de competència perfecta
  2. El monopoli
  3. L'oligopoli
  4. Competència monopolística
4. La distribució de la renda
  1. Els mercats de factors i la distribució de la renda
  2. Oferta i demanda dels factors productius. Treball, capital i terra
  3. Eficiència i errors del mercat
  4. El paper de l'Estat en l'economia
5. La visió macroeconòmica (sector real)
  1. Magnituds macroeconòmiques
  2. El flux circular de la renda
  3. Producte, despesa i renda
  4. L'equilibri en el mercat de béns
6. La visió macroeconòmica (sector monetari)
  1. El diner, origen i funcions
  2. La demanda de diner
  3. L'oferta monetària
  4. L'equilibri monetari
7. Creixement i desenvolupament econòmic
  1. El creixement econòmic
  2. El curt i el llarg termini
  3. Els cicles econòmics
  4. Desenvolupament i subdesenvolupament
8. La política econòmica
  1. Elements fonamentals
  2. Objectius
  3. Instruments
  4. Les polítiques
9. Estat de benestar i polítiques socials
  1. Origen i concepte de l'Estat de Benestar
  2. Desigualtats socials i responsabilitat pública
  3. Polítiques socials
  4. El tercer sector
10. Avaluació econòmica de projectes en el Treball Social
  1. Necessitat de l'avaluació econòmica dels projectes
  2. Elements i tècniques d'avaluació econòmica
  3. L'elaboració de pressupostos
  4. Casos d'avaluació econòmica de projectes de Treball Social

## **AVALUACIÓ:**

L'avaluació tindrà dues parts, una de forma continuada amb una ponderació del 50% de l'assignatura, (un 10% correspondrà a l'assistència i participació a la classe i un 40% als treballs individuals i de grup que es programin durant el curs) i una prova final individual amb el mateix pes sobre la nota final.

## **BIBLIOGRAFIA:**

- Mochón, Francisco *Economía, Teoría y Política*. Madrid: McGraw-Hill, 6a edició, 2009.
- Mankiw, N. Gregory *Principios de Economía*. Madrid: Thompson Paraninfo, 4a edició, 2007.
- Torres López, Juan *Economía Política*. Madrid: Pirámide, 3a edició, 2009.
- Sen, Amartya *Sobre ética y economía*. Madrid: Alianza Editorial, 3a reimpressió, 2008.

## Epistemologia del Treball Social

Crèdits: 6.00

Segon semestre

### OBJECTIUS:

L'assignatura pretén fixar les bases teòriques del què és la disciplina del Treball Social, de l'objecte al subjecte d'intervenció. Es farà un recorregut per l'evolució històrica del Treball Social, contextualitzant-lo en els diferents moments i els seus contextos sociopolítics, amb una aturada en el present i una reflexió dels reptes del futur de la professió i del Treball Social. S'analitzaran també en cada moment les principals figures.

Al llarg del quadrimestre enalitzarem i aprofundirem amb els concepters claus, eïnes i instruments principals i amb l'ajuda de professionals del Treball Social en exercici veurem quins són els àmbits i especialitats d'aquesta professió.

### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.

### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.

### CONTINGUTS:

1. Principis i Fonaments del Treball Social:
  1. Naturalesa, competències, principis i valors del treball social. Del subjecte a l'objecte de la intervenció. Conceptes clau.
  2. Funcions del treballador social, nivells i àmbits d'intervenció
  3. Aplicació de conceptes al Treball Social: necessitat, demanda i treball social, problemes socials, recursos.
2. Història, orígens i evolució del treball social:
  1. Naixement i evolució històrica del treball social
  2. Precursors del treball social
  3. El treball social a Espanya i a Catalunya
  4. Les organitzacions nacionals i internacionals de treball social.
3. Metodologia d'Intervenció en el Treball Social:

1. Models, mètodes i procediments
  2. La interacció en el marc de relació.
  3. Models d'intervenció en treball social
  4. Principis i fonaments dels models d'abordatge més freqüents: el treball social de casos, el treball social comunitari i el treball social en grup.
  5. Documents i eines bàsiques en treball social: Entrevista, observació, dinàmica de grups, informe social, la fitxa i la història social.
4. Nous escenaris i reptes de futur del Treball Social:
1. La construcció d'una visió holística de la intervenció del treballador social.
  2. Reptes socials i reptes dels professionals del treball social.

## AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'un treball o prova final. La ponderació del percentatge de l'avaluació continuada i la prova o treball final de l'assignatura així com els criteris d'avaluació es concretaran i lliuraran a l'inici de l'assignatura.

## BIBLIOGRAFIA:

- Alemán Bracho, C. (coordinadora) (2009) *Políticas Sociales*. Navarra: Aranzadi.
- Fernández García, T. & Alemán Bracho, C. (coords.) (2009) *Introducción al trabajo Social*. Madrid: Alianza Editorial.
- Payne M (1995) *Teorías contemporáneas del trabajo social: una introducción crítica*. Barcelona: Paidós
- José de Rivas, M. (2002) *Manual de Treball Social*. València: Universitat de València
- Barbero, J.M (director) & Feu, M. (2009) *El Treball Social a Catalunya 1932-1978* Barcelona: Hacer Editorial
- Barbero, J.M. (2002) *El Trabajo Social en España*. Saragossa: Mira Editores
- Karsz, S. (2007) *Problematizar el trabajo social: definición, figuras, clínica*. Barcelona: Gedisa.
- Fernández García, T. (coord.) (2008) *Trabajo Social con casos*. Madrid: Alianza Editorial.
- Richmond, Mary E. (2005) *Diagnóstico Social*. Madrid: Consejo General de colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo social y Asistentes Sociales: Siglo XXI de España.
- Vilà, T. (2005) *Els Serveis Socials, una visió històrica*. Girona: Diputació de Girona.
- Ezequiel Ander-Egg (1992) *Diccionario del Trabajo Social*. Barcelona: El Ateneo.
- Pau, S. (gener 2008) *Treball social, de l'assistencialisme a la professionalització*. Quaderns d'Acció Social i Ciutadania, 1, 63-67
- Llei 12/2007 de Serveis Socials de Catalunya.
- Decret 151/2008 de 29 de juliol de la Cartera de serveis Socials 2008-2009.
- Guinot Cinta (coord) (2009) *Métodos, técnicas y documentos utilizados en Trabajo Social*. Bilbao: Universidad de Deusto.

## Ètica en la Intervenció Social

Crèdits: 6.00

Segon semestre

### OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria d'ètica i pretén donar a conèixer els aspectes fonamentals de l'ètica i la seva aplicació en l'àmbit del treball social. L'ètica és una disciplina que vol ajudar l'estudiant a ser un bon professional, sobretot des de la vessant d'actituds i valors ètics. La primera part pretén introduir l'estudiant en els coneixements bàsics de l'ètica i altres disciplines que hi estan relacionades. En la segona part s'abordaran qüestions que plantegen problemes ètics i jurídics en l'àmbit del treball social.

Els objectius de l'assignatura d'Ètica en la Intervenció Social pretenen que l'estudiant:

- Compregui el sentit i l'abast de la reflexió ètica en l'àmbit de la seva professió.
- Conegui i assumeixi els valors i actituds que configuren la professió de treball social i les disposicions pròpies del seu codi deontològic.
- Identifiqui i analitzi qüestions ètiques que es plantegen en la seva professió i aprengui a donar-hi respostes fonamentades.
- S'iniciï en el coneixement dels criteris ètics i metodologies que s'utilitzen en ètica per a prendre decisions.

### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per a la presa de decisions.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Gestionar conflictes, dilemes i problemes ètics complexos identificant els mateixos, dissenyant estratègies de superació i reflexionant sobre els resultats.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

### CONTINGUTS:

1. Antropologia
  1. L'home un ésser pluridimensional i plurirelacional.
  2. La dimensió ètica de la persona humana.
  3. La dignitat humana.
2. Deontologia
  1. El bé intern d'una professió.

2. Deontologia i excel·lència professional.
3. Presentació i anàlisi d'alguns còdis deontològics.
3. Ètica
  1. Moral i ètica.
  2. Les dues dimensions de la vida moral.
  3. Teories ètiques.
  4. Criteris per a prendre decisions.
  5. Metodologies per a prendre decisions.
  6. Comitès d'ètica.
4. Drets humans
  1. Concepte i fonaments dels drets humans.
  2. Les tres generacions de drets humans.
  3. La protecció dels drets humans.
  4. Els drets humans i el Treball Social.
5. Aspectes ètics en les polítiques socials
  1. Relacions entre ètica i dret.
  2. Concepte de justícia.
  3. Aspectes ètics de les polítiques socials.
6. Dret a la informació i consentiment informat
  1. Dret a la informació i consentiment informat: fonamentació ètica.
  2. El consentiment informat: un procés.
  3. Excepcions.
  4. Els formularis de consentiment informat.
7. Intimitat i confidencialitat
  1. Intimitat i confidencialitat: concepte i fonamentació ètica
  2. Regulació ètica i jurídica.
  3. Excepcions.
  4. Dificultats actuals en la protecció de la intimitat i la confidencialitat.
8. Final de la vida
  1. Morir avui.
  2. Aspectes ètics al final de la vida.
  3. Voluntats anticipades.
9. Principis ètics en recerca
  1. Principals problemes ètics en la recerca en serveis socials.
  2. Criteris ètics per a la recerca en serveis socials.

## **AVALUACIÓ:**

- Contínua (30%): Lectura de textos, resolució de casos pràctics, seminaris.
- Final (70%): Prova escrita sobre els continguts del temari.

## **BIBLIOGRAFIA:**

- Bermejo, F.J. (2002). *Ètica del treball social*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Camps, V. (2005). *La voluntat de viure*. Barcelona: Ariel.
- Couceiro, A. (Ed.) (1999). *Bioètica para clínicos*. Madrid: Triacastela.
- Cortina, A. (1996). *El quehacer ético*. Madrid: Santillana.
- De Robertis, C. (2003). *Fundamentos del trabajo social: ética y metodología*. València: Nau Llibres.
- Gracia, D. (2007). *Procedimientos de decisión en ética clínica*. Madrid: Triacastela.
- Gracia, D. (2004). *Como los arqueros al blanco*. Madrid: Triacastela.
- Gracia, D.; Júdez, J. (Eds.) (2004). *Ètica en la pràctica clínica*. Madrid: Triacastela.
- Salcedo, D. *Autonomía y bienestar. La ética del trabajo social*. Granada: Comares.



- Sanchez, A. *Ética de la intervención social*. Barcelona: Paidós.
- Simón, P. (2000). *El consentimiento informado*. Madrid: Triacastela.
- Torralba, F. (1998). *Antropología del cuidar*. Barcelona: Fundación Mapfre Medicina IBB.
- Urien, Begoña; Ballestro, Alberto; Úriz, María Jesús (2007). *Dilemas éticos en la intervención social*. Saragossa: Mira.

## **Introducció a la Política Social**

Crèdits: 6.00

Segon semestre

### **OBJECTIUS:**

L'assignatura fa una introducció a la política social a través d'un doble recorregut: en primer lloc, ens situarem en un escenari més descriptiu i conceptual que ens permetrà entendre què és la política social i quins són els seus efectes sobre la inclusió i la igualtat, per una banda, i l'exclusió i les desigualtats per l'altra. En segon lloc, ens endinsarem en un escenari més històric, dinàmic que explica la política social com a element vertebrador dels Estats del Benestar.

Partint de la base que tota acció social és acció política, ens confrontarem a algunes de les tensions que defineixen la política social avui, bàsiques per entendre quins són els reptes que té el treball social en relació a la provisió de benestar en les nostres societats. En aquest sentit es fomentarà el debat sobre el paper del treball social en el marc de la política social, incloent la mirada del/a treballador/a social respecte a la seva professió, i respecte a la persona atesa.

### **COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:**

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.

### **COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:**

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

### **CONTINGUTS:**

#### *Bloc I: Política social i estructura social*

Tema 1. Què és la política social?

1. Fonaments teòrics de la política social
2. Política social i ideologia

Introducció a la política social a partir de la seva relació amb l'estructura social i abordatge als principals conceptes (políticofilosòfics) i substrats ideològics que l'apuntalen. Aproximació crítica de la política social entesa exclusivament com a compensadora o mitgadora de l'impacte de les desigualtats generades pel capitalisme.

## Tema 2: La política social com a agregat de benestar: el 'Welfare Mix'

1. Mecanismes de provisió: estat, mercat, família i tercer sector
2. Tipus de prestacions i de cobertura

L'objectiu és conèixer els diferents mecanismes o agents de provisió, així com el tipus de pagament, beneficiaris, criteris d'assignació i principals prestacions en una economia mixta del benestar. S'analitzaran els avantatges i els inconvenients de cadascun dels agents de provisió per mesurar, entre d'altres, el seu impacte redistributiu i per tant, els efectes sobre la igualtat/desigualtat.

### *Bloc II: Política social i estats de benestar*

## Tema 3. Configuració i desenvolupament dels Estats de benestar

1. Orígens, evolució i tradicions
2. Aportacions des de la perspectiva de gènere

Aproximació històrica de la política social en el marc de la construcció dels Estats de Benestar i descripció dels diferents models o règims de benestar. A través d'una anàlisi crítica i de gènere s'exploraran les implicacions i contradiccions (ideològiques, simbòliques i materials) de la lògica contributiva i familista del 'model llatino-mediterrani' de benestar.

## Tema 4. Estat de benestar a Espanya

1. Evolució històrica
2. Aproximació als principals sectors i prestacions de la política social l'Estat espanyol i a Catalunya.

Aproximació històrica a la configuració de l'Estat de Benestar espanyol i descripció panoràmica dels diferents sectors i prestacions de la política social a Catalunya i Espanya.

## Tema 5. Globalització i Estat del Benestar

Anàlisi de l'impacte del procés globalitzador sobre els Estats de Benestar en el context europeu. S'analitzaran els reptes que tene plantejats la política social i el treball social en un context de globalització i de societat post industrial.

### **AVALUACIÓ:**

- El sistema d'avaluació de l'assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.
- Els resultats del procés ensenyament-aprenentatge es valoraran mitjançant les següents proves d'avaluació: a) prova escrita b) exercicis pràctics c) treball en grup.
- L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes (assistència i participació activa, exercicis pràctics, treball grupal) tindrà una ponderació del 55% de la qualificació final de l'assignatura, mentre que l'avaluació final, mitjançant una prova escrita tindrà una ponderació del 45 % de la qualificació final de l'assignatura.
- L'avaluació contempla la possibilitat (en cas de tenir l'assignatura suspesa) de recuperar la prova escrita en el termini establert pel calendari acadèmic.

### **BIBLIOGRAFIA:**

- Alemán, C.; Garcés, J. (1998) *Política social*. Madrid: McGraw-Hill.
- Adelantado, J. (coord) (2000) *Cambios en el Estado de Bienestar. Política social y desigualdades en España*. Barcelona: Icaria.
- Aguilar, M. (2009) *Servicios sociales: las tribulaciones de un sector emergente*. A: Moreno, L. *Reformas de las políticas de bienestar en España*. Madrid: Siglo XXI.

- Brullet, C. (2010) "Cambios familiares y nuevas políticas sociales en España y Cataluña. El cuidado de la vida cotidiana a lo largo del ciclo de vida" a *Educación* 45: 51-79, UAB.
- Carrasco, C. (1999) "Trabajos y cuidados: hacia una reorganización social del tiempo y el trabajo" a *Servicios Sociales y Política Social. Nueva perspectiva de género, Revista de Trabajo Social* 45: 61-85.
- Esping-Andersen, G. (2000) *Fundamentos sociales de las economías postindustriales*. Barcelona: Ariel.
- Esping-Andersen, G.; Palier, B. (2010) *Los tres grandes retos del Estado del bienestar*. Barcelona: Ariel.
- Gomà, R. i Subirats, J. (coords.) (1998) *Políticas públicas en España*. Barcelona: Ariel.
- Gomà, R. i Subirats (2001) *Govern i polítiques públiques a Catalunya (1980-2000)*. Barcelona: UB-UAB.
- Lewis, J. (1992) "Gender and the Development of Welfare Regimes", a *Journal of European Social Policy*, 2/3:159-173.
- Marshall, T.H. (2007) *Ciudadanía y clase social*. Madrid: Alianza Editorial.
- Montagut, Teresa (2008) *Política social. Una introducción*. Barcelona: Ariel.
- Navarro, V. (2005) *La situación social en España*, vol. I, Madrid: Biblioteca Nueva.
- Navarro, V. (2007) *La situación social en España*, vol. II, Madrid: Biblioteca Nueva.
- Navarro, V. (2005) *La situación social en España*, vol. III Madrid: Biblioteca Nueva.
- Pateman, C. (1988) "The Patriarcal Welfare State" a *The disorder of Women*. Cambridge: Polity Press.
- Rodríguez Cabrero, G. (2004) *El Estado del Bienestar en España: debates, desarrollo y retos*. Madrid: Fundamentos.
- Sabater, J. (2009) "Globalización y reestructuración de las políticas sociales. Una mirada desde Europa" a *Revista de la Facultad de Trabajo Social UPB*. Vol. 25, n.25:60-89
- Sarasa, S.; Moreno, L. (coords.) (1995) *El Estado del Bienestar en la Europa del Sur*, Madrid: CSIC.
- Siim, B. (1997) "Dones i ciutadania: implicacions per als estudis comparatius dels estats de benestar en transició" a *Duoda. Revista d'Estudis Feministes*, 13: 53-82.
- Subirats, J.; Gallego, R. (eds) (2011) *Autonomies i Desigualtats a Espanya: Percepcions, evolució social i polítiques de benestar*, Barcelona: Institut d'Estudis Autònoms.

## Psicologia Social

Crèdits: 6.00

Segon semestre

### OBJECTIUS:

Aquesta assignatura s'inscriu dins de la Materia Psicologia

Són objectius d'aquesta assignatura:

- Donar eines per entendre les diferents orientacions dins del camp de la Psicologia social i la seva aplicació davant dels problemes socials
- Introduir els conceptes fonamentals i l'aplicació dins del camp psicosocial
- Conèixer la construcció de les identitats col·lectives.
- Donar eines per entendre la Psicologia des grups i les organitzacions
- Introduir les nocions fonamentals per entendre la història i actualitat dels moviments socials.

### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.

### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

### CONTINGUTS:

1. Introducció a la psicologia social
  1. L'objecte d'estudi de la psicologia social i el seu àmbit d'aplicació
  2. La psicologia social i els problemes socials
  3. Diferents orientacions teòriques
2. L'home com ésser social
  1. La psicologia social envers la psicologia individual
  2. L'ordre biològic versus l'ordre simbòlic en l'àmbit de la psicologia social
  3. La psicoanàlisi i la construcció del subjecte social: realitat psíquica i realitat social
3. Identitat individual- Identitat col·lectiva
  1. El concepte d'identitat
  2. La construcció de la identitat col·lectiva
4. Psicologia de grups, organitzacions, comunitària
  1. Introducció als conceptes de grup, organització i comunitat
  2. Les institucions socials

3. El grup familiar i les seves diferents modalitats
5. Els moviments socials
  1. Història dels moviments socials
  2. Els moviments socials i el canvi social
  3. Nous moviments socials

### **AVALUACIÓ:**

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.

Els resultats del procés ensenyament-aprenentatge es valorarà mitjançant les següents proves d'avaluació: a) prova escrita, b) exercicis pràctics, c) treballs individuals o en grup

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes (assistència, participació activa, exercicis pràctics, treballs individuals o grupals) tindrà una ponderació del 70 % de la qualificació final de la assignatura, i l'avaluació final, mitjançant una prova escrita tindrà una ponderació del 30 % de la qualificació final de l'assignatura.

### **BIBLIOGRAFIA:**

#### **Bàsica:**

- Diversos autors (1996) *El grupo como experiencia de formación*, Barcelona: EUB.
- Deusth, M. i Krauss, R. (1980) *Teorías en psicología social*. Buenos Aires: Paidós.
- Freud, S. (1921) *Psicología de las masas y análisis del yo*. Buenos Aires: Amorrortu Editores.
- Ibáñez, T. (1994) *Psicología social Construccinista*. Universidad de Guadalajara
- Pichon-Rivière, E. (1985) *El proceso grupal. Del psicoanálisis a la psicología social (1)* Buenos Aires: Nueva Visión.
- Todorov, T. (2008) *El miedo a los bárbaros*. Barcelona: Galaxia Gutenberg Círculo de Lectores.

#### **Complementària:**

- Torregrosa, J; Crespo, E. (comp) (1984) *Estudios básicos de Psicología Social*, Barcelona: Hora.

Al començament de cada unitat temàtica l'alumne disposarà de les referències bibliogràfiques completes

## ASSIGNATURES DE SEGON CURS

### Intervenció Grupal

Crèdits: 6.00

Primer semestre

#### OBJECTIUS:

Aquesta assignatura té per objectiu iniciar l'estudiant en el mètode de treball social de grup i en les seves diferents aplicacions. El sentit del treball social amb grups recau en el valor que adquireix la relació que estableixen els seus membres i com pot actuar com a motor de canvi en el propi individu.

L'estudiant podrà aprofundir en el coneixement dels diferents marcs teòrics en la dinàmica de grups, així com de les diferents tipologies de grups en treball social.

Es farà èmfasi en la figura del treballador social en el seu rol de coordinador-líder en el procés de creació d'un grup i de la seva tasca en l'equip professional.

#### Objectius:

- Mostrar domini en el coneixement de la formació de grups, de les tècniques i instruments de programació, les dinàmiques grupals i les tècniques de treball en grup.
- Conèixer el fonament teòric dels plantejaments en dinàmica de grups.
- Facilitar a l'alumne la comprensió i adquisició de capacitats, actituds i eines, per a la creació de grups i la seva coordinació.
- Identificar els diferents àmbits d'intervenció.
- Capacitar a l'alumne per a la identificació dels diferents rols que esdevenen en un grup i el seu maneig.
- Conèixer el rol del treballador social com a coordinador d'un grup i la seva intervenció segons el marc teòric.

#### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.

#### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Aplicar mètodes d'intervenció grupal en treball social per promoure el creixement, desenvolupament i

independència de les persones.

## **CONTINGUTS:**

1. Introducció al Treball Social en grup
  1. Història i actualitat de la intervenció amb grups en el Treball Social
  2. Els diferents àmbits d'intervenció i característiques dels dispositius grupals
  3. La intervenció en grup amb nens, adolescents, adults i gent gran
2. Els diferents models per a la pràctica
  1. Dinàmica de grups segons els diferents marcs teòrics
  2. Diferents tipologies de grups en Treball Social
3. El Treballador Social com a dinamitzador del grup
  1. Diferents modalitats de lideratge
  2. Les funcions del coordinador en les diferents fases del procés grupal
4. El Treball Social en equip
  1. L'equip professional.
  2. Multidisciplinarietat, interdisciplinarietat i intrdisciplinarietat.
  3. L'aportació del Treballador Social a l'equip.

## **AVALUACIÓ:**

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.

Els resultats del procés ensenyament-aprenentatge es valorarà mitjançant les següents proves d'avaluació: a) prova escrita, b) exercicis pràctics, c) treballs individuals o en grup

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes es farà segons els següents criteris:

- assistència, participació activa 10%
- exercicis pràctics, treballs individuals o grupals 60%
- l'avaluació final, mitjançant una prova escrita del 30 %

## **BIBLIOGRAFIA:**

Al començament de cada unitat temàtica l'alumnat disposarà de les referències bibliogràfiques completes.



## Metodologia d'Intervenció en Treball Social

Crèdits: 6.00

Primer semestre

### OBJECTIUS:

Aquesta assignatura té per objectiu que l'alumnat conegui els fonaments, els models i els mètodes i tècniques principals. Alhora que desenvolupi les habilitats necessàries per fer les intervencions des del Treball Social en els diferents nivells d'actuació, àmbits i rols propis de treballador/a social.

Els primers temes seran de síntesis dels treballs i aprenentatges realitzats en el curs anterior des de diferents òptiques, per anar avançant al llarg de l'assignatura en la incorporació d'un mètode en la nostra activitat professional diària així com del domini de les principals tècniques del Treball Social.

Els objectius generals de l'assignatura són que l'estudiant:

- conegui i domini els principals conceptes de la metodologia d'intervenció del Treball Social
- conegui les principals eines i tècniques
- practiqui **Focus** en Entrevista/etc.

### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Motivació pel rigor, la qualitat i millora contínua.

### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Respondre a les situacions de crisi valorant el seu grau d'urgència per planificar i desenvolupar accions, així com establir criteris de seguiment i avaluació.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.

### CONTINGUTS:

1. El models d'intervenció
2. El procés d'intervenció en treball social
3. El procés d'intervenció-acció-reflexió. La participació

4. Intervenció directa i indirecta
5. L'entrevista, el diagnòstic en Treball Social, el pla de treball, el contracte, l'avaluació de necessitats i capacitats. El diagnòstic en l'àmbit del treball social sanitari. Els protocols d'actuació.
6. Tècniques documentals
7. La supervisió
8. Intervenció des del Treball Social en emergències socials.
9. Metodologies d'intervenció d'altres disciplines professionals.

## **AVALUACIÓ:**

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'un treball o prova final. La ponderació del percentatge de l'avaluació continuada i la prova o treball final de l'assignatura així com els criteris d'avaluació es concretaran i lliuraran a l'inici de l'assignatura

## **BIBLIOGRAFIA:**

- Alemán Bracho, C. (coord.) (2009) *Políticas Sociales*. Navarra: Aranzadi.
- Arredondo Quijada, R. (coord) (2010) *Diccionario Práctico de Trabajo Social*. Màlaga Colegio Of. De Diplomados en Trabajo Social de Màlaga.
- Barbero, J.M. (2002) *El Trabajo Social en España*. Saragossa: Mira Editores.
- Colom Masfret, Dolors (2008) *El Trabajo social Sanitario*. Madrid: Siglo XXI de España Editores.
- Departament d'Acció Social i Ciutadania-Termcat (2010) *Diccionari de Serveis Socials*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- De Robertis, Cristina (1988) *Metodologia de la intervenció en Trabajo Social*. Argentina: Lumen.
- De Rivas, M.J. (2000) *Manual de Trabajo Social*. València. Universitat de València.
- Ezequiel Ander-Egg (1992) *Diccionario del Trabajo Social*. Barcelona: El Ateneo.
- Fernández García, T.; Alemán Bracho, C. (coords.) (2009) *Introducción al Trabajo Social*. Madrid: Alianza Editorial.
- José de Rivas, M. (2002) *Manual de Treball Social*. València: Universitat de València.
- Karsz, S. (2007) *Problematizar el trabajo social: definición, figuras, clínica*. Barcelona: Gedisa.
- Llei 12/2007 de Serveis Socials de Catalunya.
- Richmond, Mary E. (2005) *Diagnóstico Social*. Madrid: Consejo General de colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo social y Asistentes Sociales: Siglo XXI de España Editores.
- Rossell, Teresa (1987) *L'Entrevista en el Treball Social*. Barcelona: Escola Universitària de Treball Social.

## **Polítiques Socials i Treball Social**

Crèdits: 6.00

Primer semestre

### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**

## Treball Social i Subjecte Social

Crèdits: 6.00

Primer semestre

### OBJECTIUS:

Tenint en compte la missió del Grau en Treball Social que pretén formar professionals orientats a la valoració i intervenció en les complexes i múltiples interaccions entre els subjectes i els seus entorns, amb capacitat per valorar i diagnosticar necessitats socials, planificar, programar, aplicar, implementar, coordinar i avaluar plans d'intervenció, serveis i polítiques socials. Aquesta assignatura aporta als estudiants els principals elements teòrics, interpretatius i analítics, metodològics, instrumentals i actitudinals per desenvolupar la intervenció professional.

Es donarà un pes important al subjecte social com a objecte d'estudi i d'intervenció des del Treball Social aplicat a situacions individuals. El Treball Social actua amb les persones, les famílies i els grups des d'un enfocament global per millorar les seves condicions de vida en el terreny social, familiar, econòmic, sanitari, cultural i professional; desenvolupant les seves pròpies capacitats, i poder afrontar qualsevol acció susceptible de prevenir o superar dificultats.

Es pretén aportar al perfil professional dels estudiants, la capacitat d'analitzar en profunditat al subjecte, i a la família com a sistema, així com d'estratègies i competències d'intervenció amb els sistemes familiars des del treball social.

Tot això requereix una formació específica i general, s'haurà d'adquirir uns coneixements per l'observació, la comprensió, establir una bona relació amb el subjecte per aconseguir una resposta viable, i per la intervenció de necessitats i problemes socials. Així com també adquirir unes habilitats socials i de comunicació.

### Objectius:

- Anàlisi crític i valoració de les teories que han ajudat a construir la noció de subjecte i la família a través de la història.
- Integrar els coneixements teòrics amb situacions pràctiques.
- Conèixer i aplicar els mètodes i tècniques del procés d'intervenció de treball social individual i familiar identificant, analitzant i valorant, les necessitats i problemes socials, comportaments de risc, conflictes, així com la seva interrelació amb els processos individuals i familiars amb la finalitat d'orientar una estratègia d'intervenció.
- Conèixer diversos tipus de documentació en treball social i elaborar-los.

### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les

oportunitats vitals.

- Analitzar i sistematitzar la informació que proporciona el treball quotidià com a base per revisar i millorar les estratègies professionals.
- Gestionar, presentar i compartir històries i informes socials mantenint-los complets, fidels, accessibles i actualitzats com a garantia en la presa de decisions i valoracions professionals.

## **CONTINGUTS:**

1. Treball social i subjecte social. Concepte al llarg de la història i en l'actualitat.
2. Models de TS amb subjectes i famílies. Noves formes d'organització familiar.
3. La relació subjecte relacional - professional. La comunicació. Expectatives i temors que es manifesten en la relació assistencial. Elements tècnics del professional. L'entrevista.
4. La pràctica de Treball Social de casos

## **AVALUACIÓ:**

- Assistència regular i participació a classe (10%)
- Avaluació continuada consta de la presentació de carpetes d'aprenentatge: una d'aprenentatge individual (Lectures individuals d'articles i/o documents proposats, i una carpeta d'aprenentatge grupal. Exposició a l'aula). 35%
- S'avaluarà el procés de l'anàlisi de casos en grup i individual. 10%
- Aplicació de la tècnica del genograma, informe social d'un cas. 5%
- Examen final 40%

## **BIBLIOGRAFIA:**

Al començament cada unitat temàtica l'alumne disposarà de les referències bibliogràfiques complertes

## Anglès per al Treball Social

Crèdits: 6.00

Segon semestre

### OBJECTIUS:

Aquesta és una assignatura instrumental que permet als alumnes desenvolupar les habilitats de producció i comprensió de textos orals i escrits en llengua anglesa dins de l'àmbit del treball social. Els objectius específics de l'assignatura són:

- Promoure l'autonomia de l'alumne per llegir, escriure i entendre textos especialitzats.
- Desenvolupar estratègies de comprensió lectora de textos.
- Desenvolupar estratègies d'expressió escrita de textos.
- Comprendre i desenvolupar presentacions orals acadèmiques.
- Conèixer i utilitzar les estructures gramaticals, vocabulari i expressions del camp semàntic del treball social.

Per tal d'assolir aquest objectiu es revisen estructures gramaticals i es treballen habilitats de comunicació escrita i oral i es tracta el vocabulari específic.

### COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Coneixement d'una llengua estrangera.
- Destresa en l'ús de la informació.

### COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Utilitzar fonts d'informació, escrites i orals, especialitzades en Ciències Socials, en una segona llengua.

### CONTINGUTS:

Bloc 1:

1. Vocabulary: Technical Health Words. Lay Terms. Abbreviations and Acronyms.
2. Pronunciation and Stress Guidelines. Using Dictionaries.
3. Language in Use Review: Passive and Active Voice, Relative Clauses, Conditional Structures, Reported Speech, Questions and Linking Words.

Bloc 2:

1. Principles of Social Work Profession. Working as Part of a Team
2. The Role of the Social Worker
3. Communication Skills for Social Workers
4. Fields of Social Work Practice: Medical and Mental Health, Public Welfare, Education, etc.
5. Social Work, Welfare and Health Concerns
6. Social Work and Social Services

Bloc 3:

1. Understanding Charts and Written Documentation
2. Research Articles, Abstracts and Conference Presentations
3. Case Presentations

## **AVALUACIÓ:**

Avaluació continuada de les activitats realitzades per l'estudiant a través de:

- L'assistència i participació en les sessions (10% de la nota de l'assignatura)
- Treball personal (30% de la nota de l'assignatura): Producció de treballs escrits d'aprofundiment i la presentació oral de temes relacionat amb àmbits del treball social (Els treballs presentats han de ser inèdits i elaborats pel propi alumne/a.)
- Proves de comprensió lectora i anàlisi d'articles. (15% de la nota de l'assignatura)
- Proves de comprensió i comunicació oral (15% de la nota de l'assignatura)
- Proves per avaluar els continguts dels blocs 1, 2, 3 (30% de la nota final de l'assignatura). Hi haurà dues proves durant el semestre que anomenarem In-Course Exam 1 & 2.

La qualificació final de l'assignatura és la mitjana de les notes obtingudes en les accions d'avaluació. Cal *aprovar obligatòriament* les proves dels continguts dels blocs 1, 2, 3 (30% de la nota global de l'assignatura) amb un 5 per fer mitjana amb la resta de les notes obtingues en les altres activitats d'avaluació.

Al final del quadrimestre hi haurà una sessió de recuperació dels continguts (In-Course 1 & 2) (30% de la nota de l'assignatura) i també de la comprensió lectora i anàlisi d'articles. (15% de la nota de l'assignatura)

## **BIBLIOGRAFIA:**

### **Bàsica**

Dossier de curs.

### **Complementària**

- Bailey, S. (2006). *Academic writing. A handbook for international students*. Londres: Routledge.
- McCarthy, M.; O'Dell, F. (2008). *Academic vocabulary in use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Philpot, S.; Curnick, L. (2007). *New Headway. Academic skills. Level 3*. Oxford: Oxford University Press.
- Powell, M. (2010) *Presenting in English*. Londres. Heinle/ELT.
- Terry, M.; Wilson, J. (2004). *Focus on academic skills*. Londres: Pearson Longman.

Gramàtiques:

- Fuchs, M.; Bonner, M. (2001) *Grammar Express for self-study and classroom use*. London: Longman
- Murphy, R. (2004). *English grammar in use. Intermediate*. Cambridge: Cambridge University Press.

Diccionaris:

- *Cambridge Word Selector Anglès-Català* (Paperback) (1995) Cambridge: Cambridge University Press.
- Diccionaris monolingües.

## **Dret i Ciutadania**

Crèdits: 9.00

Segon semestre

### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**



## Mètodes i Tècniques d'Investigació Social I

Crèdits: 6.00

Segon semestre

### OBJECTIUS:

El curs explora el disseny, desenvolupament i aplicació de mètodes i tècniques en la investigació social. L'objectiu és proporcionar un primer contacte amb diferents metodologies i examinar les maneres en què poden ser aplicades en l'àmbit del treball social. Es farà, tal i com s'exposa a continuació, promovent tant l'aprenentatge teòric com el pràctic i fomentant tant les activitats individuals com les grupals.

El curs s'organitza en quatre parts diferenciades:

**PRIMERA PART: INTRODUCCIÓ A LA RECERCA.** En aquesta primera part s'examinarà com les persones aprenem sobre el món que ens envolta i desxifrarem les principals diferències entre el coneixement científic i altres tipus de coneixement. S'explorarà de manera introductòria alguns dels punts de vista i paradigmes que estructuraven la recerca social i, tenint en compte que aquesta sempre transcorre en un context social específic, aprendrem les diferents consideracions ètiques i polítiques que els investigadors i investigadores han de tenir en compte a l'hora de dissenyar i executar la seva recerca.

**SEGONA PART: ESTRUCTURACIÓ DE LA RECERCA.** En aquesta part analitzarem les nocions fonamentals dels diferents tipus de dissenys de recerca existents. Això donarà pas a una introducció al treball amb conceptes, indicadors, variables, índex i escales com a entitats principals per mesurar la realitat que volem estudiar amb l'objectiu de garantir el màxim de validesa i fiabilitat possibles. Finalment, examinarem els diversos tipus de mostreig que permeten, a partir de la selecció d'un grup determinat de persones per al nostre estudi, establir argumentacions i relacions causals sobre el conjunt de la població.

**TERCERA PART: FORMES D'OBSERVACIÓ.** En aquesta tercera part es farà una breu introducció a les formes d'observació clàssiques i més pròpies de les ciències naturals, com els experiments, però que també són utilitzades en les ciències socials. A continuació, s'examinarà de forma més detallada la metodologia qualitativa ja que es considera que aquesta és la més apropiada per observar la realitat social en el seu propi hàbitat. Aquesta dimensió tindrà en compte tant les principals teories que inspiren la metodologia qualitativa com algunes de les tècniques de recollida de dades més utilitzades en aquest àmbit, com ara els grups de discussió, les entrevistes en profunditat, l'anàlisi de continguts i, entre d'altres, l'observació participant.

**QUARTA PART: ANÀLISI DE DADES I PRESENTACIÓ DE RESULTATS.** En aquesta darrera part examinarem la lògica de l'anàlisi de dades en la recerca social i explorarem algunes nocions bàsiques per a la presentació clara i efectiva dels resultats d'una recerca. Finalment, els diferents grups creats a l'inici del curs presentaran davant de la resta de la classe el procés de recerca en què s'han vist immersos així com una conclusió preliminar sobre els resultats. Aquestes presentacions dels treballs de grup seran un part fonamental del procés d'avaluació en l'assignatura.

### Objectius:

- Examinar de manera introductòria els diferents elements de la concepció, disseny, estructuració, realització i disseminació de la recerca social.
- Aprendre de manera teòrica i pràctica els passos necessaris per plantejar una pregunta de recerca així com de dissenyar i realitzar de manera introductòria les activitats necessàries per respondre-la.
- Comprendre i enfrontar-se als reptes ètics de realitzar treball de camp.
- Familiaritzar-se amb algunes de les tècniques de recerca social.
- Identificar l'articulació entre teoria i mètodes en les ciències socials.

## **COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:**

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Coneixement d'una llengua estrangera.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonals.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Habilitats de recerca.
- Capacitat per generar noves idees.
- Habilitat per treballar amb autonomia.
- Capacitat per al disseny i la direcció de projectes.

## **COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:**

- Contribuir a la promoció i al desenvolupament del treball social mitjançant la participació activa en els àmbits pertinents i en la proposta de polítiques socials.
- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.
- Utilitzar fonts d'informació, escrites i orals, especialitzades en Ciències Socials, en una segona llengua.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

## **CONTINGUTS:**

### **AVALUACIÓ:**

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'un treball o prova final.

A més dels elements introduïts en els apartats anteriors, aquest curs es proposa impregnar els i les estudiants amb la importància i la bellesa de la recerca social. Es proposa també fer-ho de manera participativa i fomentant el pensament i la reflexió crítica. D'aquesta manera, el procés d'avaluació es realitzarà tenint en compte diverses dimensions de la participació i treball dels i les estudiants en el curs. En primer lloc, un 10% de la nota final provindrà de l'assistència i participació dels i les alumnes a classe, ja que es considera imprescindible la seva presència i implicació continuada per a dur a terme l'aprenentatge de manera satisfactòria.

De la lògica presencial del curs resulten dos dels altres mètodes d'avaluació. Un 25% de la nota final provindrà dels 6 diaris quinzenals que els i les estudiants escriuran de manera individual sobre els continguts coberts en classe i sobre els interrogants que puguin sorgir en els debats. L'extensió dels diaris no haurà de superar dues planes escrites a ordinador. L'extensió mínima és una pàgina. Els diaris s'entregaran en classe (de cap manera s'enviaran per correu electrònic) les següents dates: 29 de setembre, 13 d'octubre, 27 d'octubre, 10 de novembre, 24 de novembre i 15 de desembre.

A més, un altre 15% de la nota final resultarà de les activitats pràctiques realitzades de manera regular durant horari lectiu, les quals estaran relacionades amb el contingut teòric cobert. Aquesta part de l'avaluació es realitzarà durant horari lectiu.

Finalment, més enllà de l'aprenentatge teòric i individual, en aquest curs es vol fomentar tant la formació mitjançant la pràctica com la col·laboració col·lectiva. D'aquesta manera, es formaran grups de recerca que durant el transcurs del semestre plantejaran una pregunta d'investigació, dissenyaran un projecte de recerca i realitzaran una "investigació pilot" de la problemàtica social plantejada. D'aquest projecte de recerca, que s'explicarà amb més deteniment i profunditat en classe, se'n derivaran dues fons d'avaluació. En primer lloc, els darrers dies de classe els grups realitzaran una presentació extensa del procés de recerca des dels seus inicis i presentaran de manera orientativa els resultats. Aquesta presentació proporcionarà el 30% de la nota final. En segon lloc, cadascun dels i les estudiants escriurà una reflexió individual sobre el projecte de recerca, assenyalant-ne les seves principals passes així com els diferents reptes amb què, com a integrants del grup, s'han trobat. D'aquesta reflexió individual resultarà el 20% de la nota final i haurà de ser entregada el dia previst per a l'examen final del curs.

- 10% Assistència i participació.
- 25% Diaris quinzenals.
- 30% Presentació oral col·lectiva del projecte de recerca
- 20% Reflexió escrita individual sobre el projecte de recerca.
- 15% Activitats pràctiques a classe

## **BIBLIOGRAFIA:**

- Callejo Gallego, J.; Viedma Rojas, A. (2005) *Proyectos y estrategias de investigación social: la perspectiva de la intervención*, Madrid: McGraw Hill.
- Callejo Gallego, J.; Gutiérrez Brito, J.; Viedma Rojas, A. (2003) *Análisis empírico de la demanda turística*, Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces
- Camarero, L. (2006) "La investigación mediante encuestas: elementos de diseño de muestras estadísticas", en Camarero, L. (coord.) *Medio Ambiente y sociedad. Elementos de explicación sociológica*, Madrid: Thomson.
- Cea D'Ancona, M.A. (1998) *Metodología Cuantitativa: Estrategias y Técnicas de Investigación Social*, Madrid: Síntesis.
- Corbetta, P. (2003) "La encuesta por muestreo", en Corbetta, P. *Metodología y técnicas de investigación social*, Madrid: McGraw Hill.
- Della Porta, D.; Keating, M. 2008, 'How many approaches in the social science? An epistemological introduction', in *Approaches and methodologies in the social sciences*, Cambridge University Press, pp. 19-39.
- Denzin, N. K.; Lincoln, Y. S. 2000, 'Introduction: The discipline and practice of qualitative research', in *Handbook of qualitative research*, Second Edition, Sage Publications, Thousand Oaks (California), pp. 1-29.
- García Ferrando, M.; Ibáñez, J.; Alvira (2003): *El análisis de la realidad social*. Madrid: Alianza, 1996.
- King, G.; Keohane, R. O.; Verba, S. (1994). *Designing social inquiry. Scientific inference in qualitative research*, Princeton University Press.
- Snape, D.; Spencer, L. (2003). 'The foundations of qualitative research', in *Qualitative Research Practice*, London: Sage, pp. 1-23.
- Vallejos, A., Ortí, M. y Agudo, Y. (2007) *Métodos y Técnicas de investigación social*, Madrid: Universitaria Ramón Areces.

## **Salut Comunitària**

Crèdits: 3.00

Segon semestre

### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**

## **Serveis Socials**

Crèdits: 6.00

Segon semestre

### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**

## **Treball Social amb la Comunitat**

Crèdits: 6.00

Segon semestre

### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**

## **OPTATIVES**

### **Optativa I**

Crèdits: 3.00

#### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**

## **Optativa II**

Crèdits: 3.00

### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**



### **Optativa III**

Crèdits: 3.00

#### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**

## **Optativa IV**

Crèdits: 3.00

### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**

## **Optativa V**

Crèdits: 3.00

### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**

## **Optativa VI**

Crèdits: 3.00

### **BIBLIOGRAFIA:**

**Bàsica**

**Complementària**